

บทที่ 6

การอ่านเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ

เมื่อนักศึกษาเกิดความเข้าใจจากเนื้อหาที่อธิบายไว้ในบทที่ 1 ถึงบทที่ 5 แล้วว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์คืออะไร มีองค์ประกอบใดบ้างและมีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อความอย่างไรบ้าง ขอให้พิจารณาข้อความต่าง ๆ ที่ให้ไว้ในบทนี้เพื่อเป็นการนำหลักเกณฑ์จากบทที่ 5 บทแรกมาใช้ในเชิงปฏิบัติ เพื่อเป็นการย้ำความรู้ ความเข้าใจให้ถูกต้องชัดเจนขึ้น ข้อความเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการอ่านเพื่อการวิเคราะห์ในบทนี้จะเริ่มจากข้อความสั้น ๆ ง่าย และจะยาวขึ้น ยากขึ้นเป็นลำดับไป จนถึงการนำข้อความที่มีทั้งข้อที่เหมือนกันและที่แตกต่างกันมาเทียบเคียงกัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบได้

ขอขำว่านักศึกษาจะไม่ได้ประโยชน์เลย หากจะอ่านเฉพาะผลสรุปการวิเคราะห์สิ่งที่นักศึกษาคควรทำคืออ่านข้อความที่ให้ไว้และวิเคราะห์ด้วยตนเองก่อน แล้วจึงใช้ผลสรุปที่ผู้บรรยายทำไว้ให้เป็นเฉลยของแต่ละข้อความเพื่อสอบทานความถูกต้อง ในข้อสอบจะยกข้อความที่ไม่ซ้ำกับตัวอย่างและแบบฝึกหัดทั้งหลาย แต่หากนักศึกษบางคนจะคิดว่าถ้าเช่นนั้นจะเสียเวลาอ่านและจำไปทำไม ก็ขอรับรองว่าอย่าคิดผิดเช่นนั้นเลย เพราะวิชานี้ไม่ใช่วิชาท่องจำ แต่เป็นวิชาที่ต้องใช้ความเข้าใจและการฝึกฝนให้แม่นยำ และเมื่อนักศึกษาทำได้ด้วยตนเองแล้วย่อมสามารถวิเคราะห์ข้อความที่จะอ่านพบใหม่ ๆ ได้ทุกเรื่องและทุกที่ เปรียบได้กับคนที่ว่ายน้ำเป็นแล้วจะไปว่ายน้ำในสระไหน ในห้วย หนอง คลอง บึงหรือทะเลใดก็ย่อมสามารถว่ายน้ำได้ ฉันทใดก็ฉันทนั้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่ไม่มีโอกาสสมำทำแบบฝึกหัดกับผู้สอนในชั้นเรียนจะได้รับประโยชน์เท่านักศึกษาที่มาเรียนหากใช้ประโยชน์จากการทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองในบทนี้ ตามคำแนะนำวิธีการที่กล่าวไว้ข้างต้น

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 1

โปรดช่วยบริจาคนโลหิต ช่วยชีวิตเพื่อนร่วมชาติกับสภากาชาดไทย
ผลการวิเคราะห์ ประเภทวรรณกรรม ประกาศอย่างไม่เป็นทางการ หรือคำเชิญชวน (มิใช่คำขวัญเพราะหากเป็นคำขวัญต้องเป็นในลักษณะว่าบริจาคนโลหิตกับกาชาดช่วยชีวิตเพื่อนร่วมชาติของเรา)

แนวเรื่อง	การเชิญชวนให้นำเฟื่องประโยชน์ต่อผู้อื่น
แนวคิดหลัก	การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์
ข้อมูลเสริม	การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยชีวิตผู้อื่น เป็นเรื่องที่สามารถให้ความร่วมมือได้ เพราะยังมีความต้องการอยู่เสมอและสภาพอากาศเป็นองค์การดำเนินงานในเรื่องนี้
โวหารการเขียน	บรรยายโวหาร ท่วงทำนองเขียน เรียบง่าย

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 2

แปลเขียนให้แสง รามคำแหงให้ทาง

ผลการวิเคราะห์ ประเภทของวรรณกรรม คำขวัญ (ให้ น.ศ. เปรียบเทียบความแตกต่างของหัวข้อนี้กับข้อความที่เป็นแบบฝึกหัดที่ 1 และที่ 3 ด้วย)

แนวเรื่อง	แสดงคุณลักษณะเฉพาะของ ม. รามคำแหง
แนวคิดหลัก	ม. รามคำแหงให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคน
ข้อมูลเสริม	โอกาสทางการศึกษายังไม่ทั่วถึง ม.ร. จึงเป็นสถาบันที่แก้ไขข้อจำกัดนี้
โวหารการเขียน	อธิบายโวหาร ท่วงทำนองเขียน กระชับรัดกุม เพราะเป็นการเปรียบเทียบ

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 3

ความใฝ่ฝันที่จะทำความดีคือความฝันของคนที่ไม่มียะไรดี

ผลการวิเคราะห์ ประเภทวรรณกรรม ความเรียง แนวเรื่องแสดงทัศนะ

แนวคิดหลัก	การทำความดีเป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกคน
ข้อมูลเสริม	ผู้ที่ไม่เคยทำดีย่อมเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ปกติจึงตั้งเป็นความฝัน
โวหารการเขียน	บรรยายโวหาร (หากจะเห็นว่ามีคำว่าคืออะไรแล้ว) ต้องเป็นอธิบายโวหารนั้นผิดเพราะไม่ได้ให้เหตุผลประกอบจึงเป็นเพียงการบรรยายทัศนะของผู้เขียนมิใช่การอธิบาย ท่วงทำนองเขียน เรียบง่าย

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 4 ความคร่อมตรม

ท้องฟ้าไม่เคยบาดเจ็บ

ด้วยความคมของสายลม

พายุเป็นเพียงละอองธุลี

ที่ปลิวฟุ้งขึ้นมาจะสัมผัสฟ้า
 ครั้งแล้ว...ครั้งเล่า
 และมันก็เป็นเพียง
 เสียงคร่ำครวญของผู้โหยง
 จะคืนธรรมชาติเท่านั้น
 ไม่มีอะไร...ในความคุ้มครองของสายลม
 ไม่มีอะไร...ในความผันผวน
 ครอบครองของ...ชีวิต

ธราธิป นิตยสาร ลลนา

ผลการวิเคราะห์
 แนวเรื่อง

ประเภทวรรณกรรม กลอนเปล่า

แนวคิดหลัก

การแสดงความรู้สึกประกอบกับความคิดเห็น (เหตุที่ระบุเช่นนี้
 เพราะเครื่องหมาย...สื่อว่ามีความรู้สึกปนอยู่ในการแสดงความเห็น)
 ความตรอมตรมเป็นความรู้สึกตามธรรมดาธรรมชาติและไม่อาจที่
 จะสิ้นปฏิเสธรว่าไม่มีความรู้สึกนี้ได้

ข้อมูลเสริม

อาจจะมีผู้ปฏิเสธว่าคนไม่เคยมีความตรอมตรมแต่ผู้เขียนไม่เชื่อ
 โดยเปรียบเทียบพยายามที่จะปฏิเสธความรู้สึกนี้ว่าเหมือนดังที่
 จะบอกว่าพายุไม่มีผลต่อกระทบบกับท้องฟ้า

ไวยากรณ์การเขียน

พรรณนาโวหาร ท่วงทำนองเขียน กระชับรัดกุม

(ข้อควรสังเกต เมื่อนักศึกษาสรุปได้ว่าเป็นไวยากรณ์การเขียนแบบพรรณนาขออย่าอึกว่า อย่าเพิ่ง
 คำนสรุปว่าท่วงทำนองเขียนจะต้องเป็นแบบสละสลวย แต่ต้องพิจารณาว่าเป็นท่วงทำนอง
 เขียนแบบใดตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 ในเรื่องความตรอมตรมนี้ผู้เขียนใช้ท่วง
 ทำนองเขียนแบบกระชับรัดกุมเพราะหากจะดูว่าคำต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นคำเปรียบง่าย แต่การ
 เรียงลำดับคำเป็นประโยคและเป็นข้อความนั้นกระชับรัดกุม ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายแต่กว้าง
 เข้าลักษณะการใช้คำน้อยแต่กินความมาก อนึ่ง สังเกตการใช้ความซ้ำว่า ไม่มีอะไร ไม่มีอะไร
 แต่ผู้อ่านกลับรับสารได้ว่านั่นเป็นการพยายามที่จะหลอกตัวเอง กลวิธีที่ผู้เขียนใช้นี้สื่อให้ผู้อ่าน
 รับสารได้ชัดเจนกว่าที่จะคร่ำครวญตรง ๆ ว่ามีความรู้สึกหวนไหว ปวดร้าวเสียอีก นักศึกษา
 สังเกตอีกที่ว่าข้อสังเกตที่ผู้สอนเพิ่งอธิบายจบลงนี้เป็นการแจกแจงการใช้ภาษาของผู้เขียน
 จึงเป็นการวิเคราะห์แต่ผู้สอนไม่ได้ประเมินผลเพิ่มเติมว่าเป็นกลวิธีที่ดีหรือไม่อย่างไร เพราะ
 นั้นเป็นการอ่านเชิงวิจารณ์ ซึ่งอยู่นอกเหนือไปจากขอบเขตของกระบวนการวิชานี้)

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 5 มีข้อความให้นักศึกษาอ่านเปรียบเทียบกัน 2 เรื่อง คัดมาจากนิตยสาร สกุลไทย เพื่อไม่ให้เขินอายในการอธิบาย จึงขอกำหนดหมายเลขว่าเรื่องที่จะยกมาก่อนเป็น 5.1 และเรื่องหลังคือ 5.2

5.1 ค่ายหลวงบ้านไร่จังหวัดราชบุรี รำลึกเสือป่า มหาธีรราชเจ้า

โดยธีรภาพ โลหิตกุล

อ้างค์พระมงกุฎไม่หยุดยั้ง	ยกกำลังเสือป้ามามากหลาย
ประลองยุทธ์อยู่กับคินกิมกับทราย	ทรงสบายสิ้นเสร็จสำเร็จการ
ประทับแรมบ้านไร่ก็หลายวัน	ที่นั่นรื่นรมย์โรฐาน
แมกไม้ใบหล่นจนเต็มลาน	ชาวบ้านเรียกกลายคล้ายปูพรม

จากบทเพลง “บ้านไร่โรฐาน” โดย ม.ถ. ปิ่น มาลากุล ทำให้เรารู้ว่า บ้านไร่เป็นสถานที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เคยเสด็จมาประทับแรมเพื่อการซ้อมรบของบรรดาเสือป่าหลายวัน และปัจจุบันก็คือสถานที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ในทรงเครื่องค่ายหลวงบ้านไร่เสือป่า กับจะเป็นสถานที่ฝึกลูกเสือแห่งใหม่ของเมืองไทย มีชื่อว่า “ค่ายหลวงบ้านไร่”

บ้านไร่เป็นพื้นที่ในเขตตำบลคลองตากคต อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมอญและมีอาชีพทำไร่ทำนา ในสมัยรัชกาลที่ 6 เมื่อทรงตั้งกองเสือป่าขึ้นในราวปี 2454 เพื่อให้พลเรือนทั้งที่เป็นข้าราชการและมีได้เป็นข้าราชการได้รับการฝึกหัดเป็นทหารรู้จักใช้อาวุธเพื่อเป็นการสร้างจิตใจให้เข้มแข็ง รักษาบ้านเมือง รักษาเอกราชและค้ำแผ่นดินไทย ในกรณี พระองค์ทรงอบรมสั่งสอนด้วยพระองค์เองที่สนามเสือป่า ในกรุงเทพมหานคร และออกภาคปฏิบัติด้วยการไปซ้อมรบและเดินทางไกลตามหัวเมืองต่าง ๆ คือที่ นครปฐมและราชบุรี ทำให้เกิดค่ายหลวงขึ้นตามเส้นทาง เช่น ค่ายหลวงบ้านโป่ง ค่ายหลวงโพธาราม ค่ายหลวงคลองตากคต เป็นต้น โดยเฉพาะที่ค่ายหลวงบ้านไร่ พระองค์ทรงโปรดปรานในบรรยากาศและชาวบ้านที่นั่น มีหลักฐานว่าได้เสด็จมาประทับแรม ณ ค่ายนี้มากกว่าที่อื่น กล่าวคือ ภายในระหว่างปี 2462-2467 เสด็จมาประทับแรมถึง 6 ครั้ง

ทั้งยังมีหลักฐานพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ประทับพระเก้าอี้สนามที่กลางทุ่งตำบลบ้านไร่ ในระหว่างเสด็จทอดพระเนตรการรบในฐานะที่ทรงเป็นผู้บัญชาการซ้อมรบ ซึ่งในภาพประวัติศาสตร์ภาพนี้มี ม.ถ. ปิ่น มาลากุล นั่งอยู่ตรงกันคินในฐานะที่เป็นนักเรียนเสือป่ารับใช้พระองค์รวมอยู่ด้วย หลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับค่ายหลวงแห่งนี้เมื่อ 70 ปีก่อนก็ยังปรากฏเห็นในปัจจุบัน เช่นทางเสด็จไปค่ายหลวงบ้านโป่ง บ่อน้ำที่ชาวบ้านยังจำได้ว่าเป็นบ่อน้ำที่พระองค์ทรงนำ ดินมะพร้าวข้างพลับพลาที่ประทับ เนินดินที่พระองค์ทรงประทับพระเก้าอี้ รวมถึงทุ่งซ้อมรบ ฯลฯ

เหล่านี้ล้วนยืนยันว่า ณ ที่นี้คือดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ของเสือป่าในสมัย
รัชกาลที่ ๘ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและคณะกรรมการฉลองพระบรม
ราชสมภพครบ 100 ปี จึงร่วมกันจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ประดิษฐานไว้
ณ ค่ายหลวงบ้านไร่ เพื่อเป็นการน้อมสักการะพระองค์พระผู้ก่อกำเนิดเสือป่าและกิจการ
ลูกเสือขึ้นในเมืองไทย ณ ค่ายหลวงแห่งนี้ ทั้งยังใช้เป็นค่ายฝึกลูกเสือแห่งใหม่ของเมืองไทย
กับจะเป็นพิพิธภัณฑ์เสือป่าแห่งแรกของเมืองไทยอีกด้วย

ชนโครอบครองด้าว	แดนสยาม
มีพระราชวังงาม	ยิ่งแล
แต่พระโปรดเสด็จตาม	ชนบท
เช่นที่บ้านไร่แม่	ขาดทั้งเสือพรม
อบรมเสือป่าให้	อดทน
ฝ่ามารมาผจญ	จักสู้
เตรียมรักษาชาติตน	ใครติได้ฤ
ดูเยี่ยงพยัคฆ์ผู้	หวงถ้ำถีนพนา

ผลการวิเคราะห์ ประเภทของวรรณกรรม ความเรียง

<i>แนวเรื่อง</i>	ประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของสถานที่ที่จัดสร้างโดยคณะ บุคคลผู้ตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณและสร้างเพื่อสาธารณ- ประโยชน์
<i>แนวคิดหลัก</i>	พระมหาธีรราชเจ้าได้ทรงฝึกคนไทยได้อย่างมีประโยชน์ยิ่งด้วย กิจการลูกเสือและเสือป่า สถานที่ที่ทรงใช้ฝึกจึงเป็นสถานที่สำคัญ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระราชกรณียกิจอัน เป็นประโยชน์นั้นทั้งยังเป็นการสืบสานสิ่งที่พระองค์ทรงวางราก ฐานไว้ให้แล้วให้สืบต่อไป
<i>ข้อมูลเสริม</i>	ที่ตั้งและความเป็นมาของค่ายหลวงบ้านไร่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
<i>โวหารการเขียน</i>	บรรยายโวหาร
<i>ท่วงทำนองเขียน</i>	กระชับรัดกุม (ในส่วนที่เป็นคำประพันธ์) และเรียบง่าย มีการใช้ ราชาศัพท์ผิด 2 แห่งคือ ในทรงเครื่องเสือป่า ที่ถูกคือในเครื่อง ทรงเสือป่าเพราะหลังพบทโนต้องเป็นคำนามมิใช่คำกริยา คำว่า ทรงประทับ ที่ถูกคือประทับเพราะเป็นราชาศัพท์แล้วไม่ต้องเติม ทรงในส่วนข้อความว่าเป็นนักเรียนเสือป่ารับใช้ ที่ถูกเป็นนัก

เรียนมหาดเล็กรับใช้ เพราะมีสถานะนี้ในสมัย ร.6 แต่ในหมู่
เสือบ่าไม่มีนักเรียนเสือบ่า (เหล่านี้ไม่ใช่คำวิจารณ์แต่เป็นการชี้
ถึงบางคำและบางข้อความ)

5.2 สวนหลวง ร.9 ครบหนึ่งปี...ชมงาน

“พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร. 9” 1 ธ.ค.-5 ธ.ค.

สวนหลวง ร. 9 จะครบหนึ่งปี วันที่ 1 ธันวาคมนี้ หลังจากได้ก่อสร้างตัวด้วย
พลังกายพลังใจของคณะบุคคลผู้จงรักภักดีริเริ่มดำเนินงานจนกระทั่งเป็นมูลนิธิสวนหลวง ร. 9
ร่วมกับความจงรักภักดีของประชาชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตลอดจนองค์กร
ของรัฐได้ร่วมกันน้อมเกล้าฯถวายเป็นเครื่องหมายแห่งการรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ
บัดนี้สวนหลวง ร. 9 ได้สร้างเสร็จแล้วในหลายส่วน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระ
กรุณาเสด็จพระราชดำเนินเปิดเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2530 โปรดเกล้าฯพระราชทานแก่ประชาชน
ทั่วไปให้เป็นสวนสาธารณะระดับนคร เพื่อการพักผ่อนและแสวงหาความรู้ทางพฤกษศาสตร์
ภาพที่นำมาเสนอในฉบับนี้เรียกว่า สวนพฤกษศาสตร์ ยังมีส่วนอื่นๆ อีกที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น
สวนจีน สวนอเมริกัน สวนเชิงคา สวนกำแพงหิน ฯลฯ สกulptureไทยจะได้นำมาเสนอต่อไปเป็น
สัญลักษณ์แห่งความจงรักภักดีที่ประชาชนคนไทยมีส่วนร่วมในเดือนแห่งมงกุฎ เติม
พระชนมพรรษา ธันวาคม งาน “พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร. 9 จะมีตลอดเดือนถึง 5
มกราคม 2533

ผลการวิเคราะห์ ประเภทวรรณกรรม ความเรียง

แนวเรื่อง	เช่นเดียวกับเรื่อง 5.1 คือเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความ สำคัญของสถานที่ที่จัดสร้างโดยคณะบุคคลผู้ตระหนักในพระ มหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ แม้จะต่างรัชกาลกัน
แนวคิดหลัก	ประโยชน์ที่ผู้ไปชมสวนหลวงพึงได้รับทั้งความงดงามของพรรณไม้ เป็นความสบายตา และยังรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระ ราชทานให้แก่สาธารณชนย่อมเป็นความสบายใจ
ข้อมูลเสริม	ความเป็นมาของการดำเนินการจัดสร้างและช่วงเวลาที่จะจัดงาน อันเป็นช่วงที่มุ่งเชิญชวนไปชม
โวหารการเขียน	บรรยายโวหาร ท่วงทำนองเขียน กระชับรัดกุม

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 6

“อัญชัน” ได้กล่าวสุนทรพจน์ไว้ในงานพระราชทานรางวัลซีไรต์ เมื่อวันที่ 25 ก.ย. ที่ผ่านมา (2533) ว่า “ศิลปะ คือการแสดงออกซึ่งอุดมคติธรรม คือธรรมชาติพิเศษของความเป็นมนุษย์ ซึ่งสรรพสิ่งอื่นไม่มี นักวาดใช้สี นักดนตรีใช้เสียง นักเขียนใช้อักษรภาษา ต่างศิลปินต่างใช้รูปแบบเฉพาะตน ถ่ายทอดวิญญาณของตนออกมาให้ปรากฏเป็นสุนทรียศาสตร์ ด้วยรูปอันหลากหลาย แม้รูปแบบดังกล่าวจะผิดแผกจากกัน แต่เขาเหล่านั้นก็มีธรรมชาติตรงกันสิ่งหนึ่ง นั่นคือความปรารถนาจะสื่อสาร สิ่งที่ตนต้องการจะบอกอย่างถึงที่สุด ส่งทอดไปถึงเพื่อนมนุษย์ เป็นความปรารถนาอันสุดัน ต็มค่า และมีอานุภาพแรงกล้า เหนือกว่าที่อำนาจแห่งการเมือง ทัทธิ และระบบสังคมซึ่งเกิดจากมือมนุษย์ด้วยกันจะกักขังอิสรภาพแห่งมันไว้ได้สำเร็จ ในวันนี้ ในช่วงขณะนี้ ความปรารถนาซึ่งเสมอด้วยลมปราณของข้าพเจ้าได้ลู่ล่องไปแล้วส่วนหนึ่ง เมื่อตระหนักว่า ตนเองสามารถใช้พลังกำลังแห่งภาษาที่ร่ำสร้างศิลปวรรณกรรมขึ้นมาถนัดเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้สำเร็จ ทว่า สิ่งที่ข้าพเจ้าก้อจั้น มิได้เป็นไปเพื่อแสวงหาอื่นใดให้กับตนเองอีก เพราะสำหรับข้าพเจ้าแล้ว การเขียนหนังสือย่อมมิใช่สิ่งอื่นใดเลย นอกเสียจากการได้สร้างลมหายใจเพื่อต่อชีวิต”

ผลการวิเคราะห์ ประเภทวรรณกรรม สุนทรพจน์ (ความเรียง)

แนวเรื่อง

เสนอทัศนคติและความรู้สึกของนักเขียนต่อการเขียนผลงาน

แนวคิดหลัก

การเขียนหนังสือมีความหมายและสำคัญต่อนักเรียนมากยิ่งนัก เพราะเป็นสื่อสารไปยังเพื่อนมนุษย์ด้วยกันด้วยการใช้ภาษาสร้างศิลปะ

ข้อมูลเสริม

การเขียนหนังสือเป็นศิลปะที่ทรงพลังอย่างไร

ไวยากรณ์การเขียน

อธิบายไวยากรณ์ ท่วงทำนองเขียน สละสลวย แม้ “อัญชัน” จะเลือกใช้คำในลักษณะการใช้คำน้อยกินความมากสื่อความหมายกว้างชัด แต่เราก็ไม่อาจระบุได้ว่าเป็นท่วงทำนองเขียนแบบกระชับรัดกุม ทั้งนี้ เพราะถ้อยคำที่เธอสรรมาใช้มันให้ทั้งความหมายและสร้างภาพพจน์ บางคำเธอเรียงคำใหม่ได้อย่างน่าฟังและกินความ เช่น ศิลปวรรณกรรม อุดมคติธรรม ฯลฯ ตลอดจนวิธีการที่เธอใช้คำเชื่อมความเป็นผลให้เป็นท่วงทำนองเขียนแบบสละสลวยที่กระชับรัดกุมแสดงสิ่งที่เป็นนามธรรม เป็นความปรารถนาของนักเขียนได้อย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง (ขอให้นักศึกษาสังเกตการสรุปผลวิเคราะห์ใน 2 บรรทัดสุดท้ายว่า วิธีการที่จะเขียนให้เป็นผลการ

วิเคราะห์คือการจำแนกรายละเอียดของท่วงทำนองเขียนที่เราพิจารณาได้ โดยไม่มีคำใดที่แสดงว่าเรามีความเห็นอย่างไร เช่นในการอธิบายครั้งนี้หากเราเพิ่มอีกคำเดียวว่าสามารถระหว่างความเดิมที่ขีดเส้นใต้เป็นข้อความว่า “...แบบสละสลวยที่กระชับรัดกุมสามารถแสดงสิ่งที่เป็นนามธรรม...ได้อย่างชัดเจน...” เช่นนี้จะกลายเป็นการวิจารณ์ มิใช่การวิเคราะห์ จึงขอให้ระวังการเลือกใช้คำในการสรุปผล เพื่อไม่ให้เป็นการแสดงความคิดเห็นของเราลงไปด้วย)

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 7

คำประพันธ์ส่งปกหนังสือ “ใบไม้ที่หายไป” โดย จิระนันท์ พิตรปรีชา

ที่จะดื่มด่ำความปรารถนา	เขม็งสายตามุ่งมั่น
แสงตะเกียงกับดวงตะวัน	ส่องสว่างเทียมกันในใจ
ลิ้มเวลาลิ้มวันคืน	ตาดันสัมผัสแปลกใหม่
ข้อจรดปากกาหายไป	หลงเหลือตัวหนังสือคือชีวิต
สำคัญการค้นคว้าทำทนาย	พบแล้วความหมกมุ่นที่
ที่ซึ่งอารมณ์สุนทรีย์	กลั่นจากชีวิตที่เป็นความจริง

ผลการวิเคราะห์ ประเภทวรรณกรรม กลอนสุภาพ

แนวเรื่อง	แสดงทัศนคติและความรู้สึกของนักเขียนต่อการเขียน
แนวคิดหลัก	การเขียนหนังสือคือการใช้ศิลปะสื่อสารจากประสบการณ์และเป็นงานที่ให้ทั้งความพอใจและความหมายแก่ผู้เขียน
โวหารการเขียน	พรรณนาโวหาร ท่วงทำนองเขียน กระชับรัดกุม

ข้อควรสังเกต ข้อความที่คัดมาเป็นแบบฝึกหัดที่ 6 และ 7 นี้ สมควรนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกันเป็นอย่างยิ่ง เพราะทั้งสองข้อความนี้มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันอย่างน่าสนใจ (ลักษณะการให้นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกันนี้ย่อมเป็นแนวการออกข้อสอบได้อีกแนวหนึ่ง เพื่อประเมินผลว่าเมื่อนักศึกษาสามารถ

แสดงผลวิเคราะห์ของแต่ละข้อความได้แล้ว ยังสามารถเปรียบเทียบหาส่วนที่เหมือนกัน และแตกต่างกันได้หรือไม่ จึงขอทำเป็นตัวอย่างดังนี้)

ตัวอย่างการเปรียบเทียบผลสรุปการอ่านเชิงวิเคราะห์

จากผลสรุปการอ่านเชิงวิเคราะห์สุนทรพจน์ของ “อัญชัน” กับคำประพันธ์ของ จิระนันท์ พิตรปรีชา เรื่องที่คัดมานี้ จะปรากฏทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้คือ

แม้แนวเรื่องจะตรงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีข้อแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย เพราะ “อัญชัน” เสนอทัศนะและความรู้สึกของนักเขียนโดยทั่วไป แต่จิระนันท์นั้นมีข้อความแสดงทัศนะและความรู้สึกเฉพาะต่องานเขียนของตน ส่วนแนวคิดหลักนั้นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ว่างานเขียนเป็นงานศิลป์ ให้ความสุขและมีความหมายต่อนักเขียนอย่างไร ส่วนที่แตกต่างคือ จิระนันท์เห็นว่าสารที่เสนอนั้นกลั่นจากชีวิตที่เป็นความจริง แต่ “อัญชัน” ไม่ได้เน้นเรื่องที่มาจากสาร หากแต่ขยายความในเรื่องสื่อในการส่งสาร จึงเป็นผลให้มีข้อความที่เป็นข้อมูลเสริม

ข้อแตกต่างที่น่าสนใจยิ่งระหว่างผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 ข้อความ ได้แก่ ประเภทวรรณกรรม โวหารการเขียน และท่วงทำนองเขียน เพราะแสดงให้เห็นได้ชัดว่า แม้แนวเรื่องและแนวคิดหลักของเรื่องจะตรงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่นักเขียนอาจจะเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารได้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของนักเขียนว่ากลวิธีอะไรและอย่างไรที่เหมาะสมต่อสารที่ตนจะสื่อถึงผู้อ่าน ดังนั้น ผู้อ่านจะเห็นว่าในขณะที่ “อัญชัน” เลือกใช้ร้อยแก้วที่มีโวหารเชิงอธิบายแต่ท่วงทำนองเขียนแบบสละสลวย ในขณะที่สารมีแนวเรื่องและแนวคิดหลักเกือบจะเหมือนกันนั้น จิระนันท์กลับเลือกใช้องค์ประกอบที่มีกลวิธีแตกต่างกัน คือเสนอสารด้วยร้อยกรองที่มีโวหารเชิงพรรณนาแต่ท่วงทำนองเขียนกลับเป็นแบบกระชับรัดกุม (แต่ทั้งสองรูปแบบและกลวิธีการใช้ภาษานี้ต่างส่งผลต่อผู้อ่านให้รับสารทั้งอรรถและรสได้ไม่แตกต่างกัน)

ข้อความเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ 8

จงเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อความ 2 เรื่องที่เขียนโดยผู้เขียนรายเดียวกัน คือ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ในหัวเรื่องเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เทียนรามฯ แต่งเมื่อในงานฉลอง 20 ปี ม. รามฯ 28 พ.ย. 34

แ่วแ่วแ่วแ่วพร่ำ	เมื่อคืนค่ำจะขำเขิน
แสงคบคือโคมเห็น	เป็นดวงเทียนอันส่องพราย
รั้วรั้วระริกริน	ตั้งดาวตื่นดับเดือนฉาย
ดับทมิฬที่ถิ่นร้าย	ดังหมอกม่านมากลุมเมือง

ชีวิตยังแจ่มใส
โน่นนี่อยู่เบื้อง
เขียนหยดละหยดหยาด
หล่อแท่งเป็นเทียนใหม่
รำไรอยู่เรืองรอง
จารึกหัวใจรามฯ

ตั้งนิยายบอกเล่าเรื่อง
สนุกสนานบันเทิงไป
ระดาดฝันใฝ่ไทย
ด้วยน้ำเงินและทองงาม
จนเรื่อโรจน์อร่ามนาม
จงลูกรามคำแหงหาญ

รวรรวมฯ ผิ่งหวงรังรังรวงก็หวงผิ่ง
มีชีวิตหนึ่งเดียวกลมเกลียวกรู
และสำนึกในความมีชีวิตหนึ่ง
มันมีสิทธิ์อิสระจะอยู่ยัง
แต่มันมีชีวิตรั้งคอยรั้งเหนียว
เป็นกลุ่มกรูพรูพร้อมไม่ยอมล้ม
ผิ่งแตกรังผิ่งก็สร้างเป็นรังใหม่
ผิ่งต่อผิ่งต้องพึ่งพาพยายาม
ปลวกหวงรังรังรวงก็หวงปลวก
ชีวิตปลวกคือรังปลวกประกอบซิด
ถึงแตกรังปลวกก็สร้างเป็นรังใหม่
เป็นจอมปลวกจอมผาผาดเพรียว
คนสร้างบ้านสร้างเมืองรุ่งเรืองถิ่น
เป็นสังคมสมคำไม่กำกวม
และมีสิทธิ์อิสระแต่ละคน
ชีวิตร่วมชีวิตเราก็คือเผ่าพงศ์
พ่อขุนรามคำแหงสำแดงนาม
ชีวิตร่วมรวรรวมฯนามนิมิตร

มันเป็นหนึ่งในกันและกันอยู่
สำนึกรู้ในความมีชีวิตรั้ง
เป็นตัวผิ่งแต่ละตัวละตัวตั้ง
โดยเคียวคังนกน้อยบินลอยลม
เป็นแรงเรี่ยวเกี่ยวเกาะตามเหมาะสม
ถึงรังแตกสลายล้มไม้ล้มตาม
ชีวิตรั้งสั่งให้อยู่ในท่าม
มีรวรรวมฯรั้งเย็นเป็นชีวิต
มันผนวกกันเป็นหนึ่งตรึงเกาะติด
และเป็นปลวกตัวนิต ๆ ชีวิตเดียว
จากกลีไกลค้อยเกาะค้อยเกาะเกี่ยว
เป็นแรงเรี่ยวรั้งชีวิตอุทิศวาง
เพื่อทุกคนจะได้มีชีวิตร่วม
คือชีวิตสถิตย์สรวรรวมดำรง
ดำรงตนได้ตามความประสงค์
ความมั่นคงคือศักดิ์ศรีของชีวิต
สำแดงความสำคัญอันศักดิ์สิทธิ์
คือเข็มทิศคือเทียนทองส่องทางราม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ นักศึกษาจะสรุปแบบเป็นแต่ละย่อหน้าอย่างที่
ได้ทำมาแล้วในเรื่องของ “อัญชัน” กับจระนันทน์ หรือจะทำเป็นตารางเช่นนี้ก็ได้อีก

องค์ประกอบ	เขียนรวมๆ	รวมรวมๆ
ประเภทวรรณกรรม	ภาพเขียน 11	กลอน 8
แนวเรื่อง	แสดงความรู้สึกและเสนอทัศนะ	เสนอทัศนะ
แนวคิดหลัก	ความเป็น "รามคำแหง" ท่ามกลางสรรพสิ่งในบ้านเมือง	ทุกคนในแต่ละสถาบันต่างมีสิทธิ์และอิสระในตนทั้งยังรวมกันส่งผลให้แก่สถาบัน
ข้อมูลเสริม	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยายกาศยามค่ำใน ม.ร. วันนั้น - แม้สภาพบ้านเมืองยังไม่ "โปร่งใส" แต่ชีวิตคนยังดำเนินไปอย่างเรงเร็น - ผู้ที่เป็น น.ศ. รวมๆ มาจากทุกแห่งหนทั่วประเทศ - สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาใน ม.ร. ส่งผลดีให้ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม ขอให้ น.ศ. และบัณฑิตรวมๆ จงภูมิใจ	<ul style="list-style-type: none"> - ชีวิตของคนในแต่ละสถาบันและในสังคมก็เป็นไปเช่นเดียวกับชีวิตของผึ้งและปลวก กล่าวคือ มีสิทธิ์และอิสระในตน แต่ในขณะเดียวกันก็มีความผูกพันต่อกันในรูปของความร่วมสถาบัน ร่วมสังคม ร่วมเผ่าพงศ์จึงเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีและถึงจะมีอุปสรรคมาทำลายความผูกพันนี้ก็สามารถทำให้ผนึกกันใหม่ได้
โวหารการเขียน	พรรณนาโวหาร	อธิบายโวหาร
ท่วงทำนองเขียน	สละสลวย	เรียบง่ายและสละสลวย

ข้อความที่ยกมาเพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ ๑ ขอให้ น.ศ. สังเกตข้อแตกต่างระหว่างประเภทวรรณกรรม และโวหารการเขียน นอกเหนือไปจากการพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ เพราะข้อความที่ ๑ เรื่อง **มนุษย์สัมพันธ์** จะเป็นตัวอย่างว่าวรรณกรรมประเภทบทความนั้นมีลักษณะแตกต่างจากความเรียงเพราะในบทความเรื่อง **มนุษย์สัมพันธ์** นักศึกษาจะเห็นวิธีที่ผู้เขียนนำข้อมูลมาเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง **มนุษย์สัมพันธ์** ว่า นำข้อมูลมาเสนออย่างกลางขวางทั้งจากประสบการณ์ตั้งแต่วัยเยาว์ รวมทั้งนำความรู้ทางวิชาการมาประยุกต์จึงเข้าลักษณะการเขียนบทความ

ในส่วนของโวหารการเขียน ขอให้นักศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่าง 3 เรื่อง 3 แนวรวมทั้งมีความยาวแตกต่างกัน แต่ต่างใช้อธิบายโวหารเช่นเดียวกัน ได้แก่ คำขวัญ *เปลวเทียนให้แสง รามคำแหงให้ทาง* ที่แม้จะสั้น กระชับ ไม่ต้องมีคำแสดงความเปรียบเทียบปรากฏให้เห็น

แต่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ว่า ม.ร. เป็นสถาบันที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคน จึงเป็นอธิบายไวยาหาร และเช่นเดียวกับที่ผู้อ่านได้รับความเข้าใจจากอธิบายไวยาหารจากสุนทรพจน์ของ "ฮัญชัน" และจากบทความเรื่อง *มนุษย์สัมพันธ์* แต่เมื่ออ่านเรื่องนี้หรือ... *มารยาทไทย* ? ผู้อ่านเกิดการรับรู้เรื่องราวและรับทราบความคิดเห็นจึงเป็นบรรยายไวยาหาร

ข้อความเพื่อเป็นแบบฝึกหัดที่ ๑

นี่คือมนุษย์สัมพันธ์

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ *

ในสมัยที่ดิฉันยังเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปลาย และช่วงต่อมาจนเข้ามหาวิทยาลัย จำได้ว่าหนังสือเล่มหนึ่งของนักเขียนชาวอเมริกันที่เป็นที่นิยมอ่านกันมาก เป็นหนังสือคู่มือสำหรับการสร้างมิตรภาพและการเอาชนะใจคน แม้จนกระทั่งปัจจุบันนี้ เวลาจะล้วงเลขมากกว่าสิบปี หนังสือเล่มที่ว่าก็ดูจะยังมีผู้อ่านอยู่เสมอมิได้ขาด ปรากฏการณ์เช่นที่วานี้ ดิฉันคิดว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงว่าคนเรานั้นเห็นความสำคัญของการมีมิตร การเอาชนะใจผู้อื่น ซึ่งก็คือวิธีการที่เราเรียกกันด้วยศัพท์ว่า มนุษยสัมพันธ์ นั่นเอง

ดิฉันเชื่อว่า คงจะไม่มีใครกล้าปฏิเสธว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องไม่สำคัญ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราเป็นสัตว์สังคม เราไม่สามารถอยู่ตัวคนเดียวโดดเดี่ยวไม่ติดต่อกับสมาคมกับใครได้ ตรงกันข้าม มนุษย์เรานั้นต้องการเพื่อน ต้องการเป็นที่รัก ต้องการความไว้วางใจ คนบางคนแม้จะเก่งแสบเก่ง มีความคิดที่แสนวิเศษ แต่ถ้าปราศจากเสียซึ่งมนุษยสัมพันธ์แล้ว ความเก่งที่วานั้นบางทีก็หมดความหมาย ไม่ได้ช่วยให้เขาหรือเธอประสบความสำเร็จในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

เมื่อดิฉันโตขึ้น ได้เรียนหลักและทฤษฎีการสื่อสารซึ่งให้แนวคิดที่สำคัญ ๆ หลายอย่าง โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกับกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ที่เริ่มตั้งแต่การคิดและการใช้เหตุผลการพยายามสร้างสัญลักษณ์ซึ่งได้แก่ภาษาและกิริยาท่าทางขึ้นเพื่อสื่อความหมาย การคิดค้นช่องทางและวิธีในการสื่อสาร ตลอดจนการตอบรับการป้อนกลับต่าง ๆ ดิฉันก็ยิ่งได้รู้ว่า แท้ที่จริงแล้วเรื่องของความสัมพันธ์นั้นเป็นเรื่องที่อยู่กับเราตลอดเวลา เมื่อยังเด็ก เราเริ่มเรียนรู้และสื่อความกับผู้รอบข้าง โตขึ้นมาอีกหน่อย เราก็ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและสงบ เรียนหนังสือก็ต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อน กับครู กับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาของเรา เมื่อทำงานก็ต้องยิ่งสร้างความสัมพันธ์ทั้งกับเพื่อนร่วมงาน นายจ้าง ผู้ได้บังคับบัญชา และคนอื่น ๆ ที่เราติดต่อดูด้วย

* รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตุลาคม 2532

สำหรับตัวคิดเอง การมีอาชีพเป็นนักการเมือง การเป็นตัวแทนของราษฎรในกระบวนการนิติบัญญัติ และจนถึงขณะนี้ปัจจุบันที่เข้ามาอยู่ในแวดวงของการบริหารราชการแผ่นดิน มนุษย์สัมพันธ์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เพราะเราต้องติดต่อกับคนหลายหลาก ทั้งที่เป็นราษฎร-ประชาชนธรรมดาๆ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้น้อย นักการเมืองด้วยกัน สื่อมวลชน ตลอดจนตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทั้งที่เป็นคนไทยด้วยกัน และชาวต่างชาติ

แต่คิดไม่ได้คิดว่าเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ มันเป็นเรื่องที่ค่อยๆ เกิด และสั่งสมมาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติ เราเรียนรู้ที่จะรู้จักให้และรับในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

การรู้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเป็นประโยชน์ตรงที่ทำให้คิดค้นสามารถที่จะพิจารณาบุคคลอื่นที่เราจะติดต่อกับอย่างมีหลักวิชาการมากขึ้น ทำให้รู้ว่า คนที่เราสื่อสารด้วยนั้นต่างก็มีจุดเด่น จุดด้อย กละกันไปตามธรรมชาติ ไม่มีใครดีหมด ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีใครเสียหมด ทำให้เราเรียนรู้ที่จะยอมรับบุคคลอื่นตามสภาพที่เขาเป็น ไม่เห็นผู้ใดสูงส่งจนเอื้อมไม่ถึง และไม่เห็นผู้ใดต่ำต้อย เลวทรามเสียจนรับฟังเขาไม่ได้

หลักของการสื่อสารสอนให้เรามองผู้อื่นอย่างมีเหตุผล รู้ว่ามนุษย์ทุกคนนั้นมีทั้งสภาพทางธรรมชาติและเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นตัวกำหนดการกระทำและพฤติกรรมต่าง ๆ คนทุกคนแตกต่างกันด้วยความสามารถ ความรู้ ทัศนคติ ซึ่งก็เป็นผลมาจากกรอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเขาอยู่ด้วย

ความสามารถในที่นี้หมายรวมถึง ความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งนักวิชาการเรียกว่าเป็นทักษะของการสื่อสาร ความสามารถที่จะใช้ความคิดและเหตุผล ความสามารถที่จะสื่อสารด้วยการพูด การเขียน การฟัง และการอ่าน เหล่านี้เป็นทั้งเรื่องของการให้และการรับ คนที่เก่งแต่จะพูดหรือเขียน แต่ไม่ยอมรับฟัง และไม่ยอมอ่านสารของผู้อื่น ก็คือคนที่ไม่เปิดกว้าง ไม่รับ คอยแต่จะยึดเยียดความคิดของตน ความเชื่อของตนว่าเป็นสิ่งที่ดี คนที่สามารถจึงจะต้องฟังเป็น อ่านเป็น เพื่อจะร่วมรับ ร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้สึคนึกคิด อารมณ์ ประสบการณ์ กับผู้อื่นได้

เรื่องของความรู้ก็สำคัญ คนบางคนคิดว่าตัวเองรู้ไปหมด การคิดเช่นนั้นก็คือการอวดคิบางทีถึงขั้นอวดตัว ในการมีมนุษยสัมพันธ์เราจำเป็นต้องมีความรู้ แต่ไม่ใช่อวดรู้ การรู้เขารู้เรา รู้ที่จะถ่อมตัวเป็นเรื่องจำเป็น จากประสบการณ์ คิดค้นได้เรียนรู้อะไรต่างๆ จากชาวบ้าน ที่ไม่มีการศึกษามากนัก

ทัศนคติก็เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ คนเราจะมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นได้ก็ต่อเมื่อตนเองมีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น ต่อเรื่องราวต่างๆ หรือถ้าจะพูดให้กว้างออกไป ก็อาจจะบอกได้ว่าต้องมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเชื่อมั่นและคิดถึงสิ่งต่างๆ ในแง่ดี หรือมองโลกในแง่ดี

ต้องคิดและเชื่อว่าไม่มีอะไรที่แก้ไขไม่ได้ ไม่วันนี้ เดี่ยวนี้ ก็อาจจะเป็นพรุ่งนี้ และวันต่อ ๆ ไป
ที่จะเอาชนะอุปสรรคและขจัดปัญหาต่าง ๆ ได้

และสำหรับ 2 เรื่องสุดท้าย คือสังคมและวัฒนธรรมนั้น จงใช้เป็นเครื่องพิจารณาว่า
ทำไมถึงทำให้คนเราแตกต่างกัน และใช้เป็นเครื่องเตือนตัวเองว่า ไม่มีสังคมใดหรือวัฒนธรรม
ใดที่สูงล้ำหรือต่ำต้อย เหนือกว่าหรือได้กว่าสังคมหรือวัฒนธรรมอื่น ก็คืออย่างนี้ได้จะทำให้เรา
ยอมรับคนอื่นได้และรู้จักทำความเข้าใจหาเหตุหาผลในการคบค้าสมาคมกับผู้อื่น ไม่ว่าผู้นั้น
จะต่างกับเรามากเพียงใดก็ตาม

ด้วยเหตุที่คิดค้นยึดหลักการง่าย ๆ คือการเป็นธรรมชาติ การทำความเข้าใจใน
ผู้อื่น การรู้จักทั้งการให้และการรับ อย่างน้อยก็สามารถทำให้คิดค้นสามารถที่จะเข้าใจผู้อื่นได้
ทำให้คิดค้นมีเพื่อนทั้งในเรื่องส่วนตัวและเพื่อนร่วมงาน และนี่ก็คือสิ่งที่คิดค้นคิดว่าจำเป็น
สำหรับการอยู่ร่วมกันและการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

.....

สรุปผลการวิเคราะห์ เรื่อง นี้คือมนุษยสัมพันธ์ โดยคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์
บทความจากเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องมนุษยสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ตุลาคม 2532

ประเภทวรรณกรรม บทความ แนวเรื่องเสนอทัศนะและความเข้าใจต่อเรื่องมนุษยสัมพันธ์

แนวคิดหลัก มนุษยสัมพันธ์คืออะไร สำคัญอย่างไรและประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง

ข้อมูลเสริม ความสนใจของผู้คนต่อเรื่องมนุษยสัมพันธ์และประสบการณ์ต่อ
เรื่องนี้

โวหารการเขียน อธิบายโวหาร ท่วงทำนองเขียน กระชับรัดกุม

ขอให้นักศึกษาสังเกตว่า การที่ผู้เขียนเปิดเรื่องโดยนำประสบการณ์ในวัยเยาว์ของ
ตนและค่อยเสนอเรื่องราวจากประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับในวัยต่อ ๆ มา ย่อมเป็นการชี้
ถึงบทบาทของมนุษยสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นตามสภาวะของบุคคลทั้งทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ แม้
จะมีบางย่อหน้าเริ่มต้นด้วยคำสันธานซึ่งไม่เป็นที่นิยมใช้ตามหลักการใช้ภาษาไทย แต่นักศึกษา
จะสังเกตเห็นลักษณะนี้มากในการเขียนบทความและความเรียงที่เผยแพร่ทางหน้า
หนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน เพราะเป็นการใช้เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ในการเขียน
คือเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้อย่างแจ่มแจ้ง ไม่สับสนเป็นลำดับไป